

РѢЧЬ

пронесена отъ отецъ Прива, директоръ на Френския Колежъ, на банкетъ въ Военния Клубъ.

Госпожи и Господа,

Голямо щастие е за Директора на Пловдивския Колежъ, дѣто е поканенъ да участвува на гражданското чествуване, което градътъ прави на великия народенъ поетъ. И ако се осмѣлявамъ да присъединя гласа си къмъ тѣхъ красноречивия гласъ на други, азъ не правя това само за да засвидѣтелствувамъ нашата признателностъ за толкова сърдечното гостоприемство, оказано ми отъ дѣлго години, а също тъй — и особено — за да изкажа единъ дѣлъкъ.

Французинътъ синтъ, сѣдмъ поетъ, прибише да каже участіе въ концерта отъ гласове, които Ви свласована. Досега Вие много якнѣ сте изразили възгора си отъ издворитъ на нашата литература, отъ чиего извѣстие сте се наслаждавали, самъ сте единъ отъ ученицитъ на знаменититъ наши поети, и славата, която днесъ блести върху челото Ви, е до извѣстна степенъ и наша, тъй като тя е отражение отъ славата, която прише върху челата на Мюсе, Ламартинъ, Юго . . . и, сѣмъ да прибавя, Пюль Держеда, поетътъ на отплатата (la révanche), славната мисля на когото Вие продължавате. Да, Вие сѣждо сте поетъ на отплатата, но не чрѣзъ подбуждане на умрзаа, а чрѣзъ сѣмъзната на своето дѣло.

Вие сте стражъ и защитникъ на народнитъ традиции. Когато други, жадни за възможъ и напръжкъ, сѣ може би мечтати, които тая младъ народъ да скѣса съ едно остарѣло минало, Вие, велики поетъ, разбрахте, че бѣждещо на единъ народъ зависи отъ здравата връзка, която съединява днешното и утринното си вчерашното.

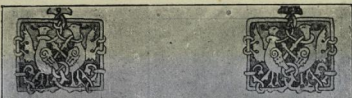
Вие сте именно това звѣно, което свързва днешна България съ иерашна, и тази особена страна отъ Вашето творчество състави тайната на популярността Ви и осигурява голямата цѣна на Вашето дѣло.

Всичко, които възка думата прѣди мене, говориха за горчивото изпитание, що България прѣживява сега, и което хвърля тежкъ вълху върху днешния тѣ хубавъ провиникъ; — не се пада мене да се спирамъ върху скѣпата тема. Но нека ми бѣде позволено прѣкъзъ тази тържествена вечеръ да заявя, че народътъ, който въ Ваше лице свърва тѣхъ велики онова, що съставя истинското му величие, че народътъ, който почита съкровеного въ творенията Ви като въ азланта дарохраннищница богатство на своята минала слава и на своя скѣпъ идеалъ, че този народъ не може да загине, нито дори за продължително врѣме да излѣзе отъ хоризонта. Не желан да прочуствувамъ и да глърямъ, че неотдавнашниятъ и номаквантъ громолъ, чийто тѣхнѣ още чуваме, подготви пакъ на справедливостта, която приближава, но азъ яко вѣрвамъ въ бѣждещо на единъ народъ, който въ тая часове на жѣлта тѣ добръ знае да пѣмъ своитъ велики хора.

Случаю ми се е много пакъ да пристѣствувамъ въ Паркъ при приема на нови членове въ Академията. То сѣ хубави правници, и може да се гордѣе ови, които изборохъ на равнитъ му поканена да заемѣ място межу днешната други подъ купола на безсмъртнитъ.

Но туй, що викаламъ днесъ въ България, то е по съвѣтъмъ другъ начинъ величествено и трогателно. Това не е събиране на писатели, които набиратъ единъ възъ своитъ срѣда, а цѣлнѣтъ народъ — отъ инстѣнтитъ и министритъ, та какъ до най-скромнитъ гражданъ — избѣнѣтъ народъ избира единъ мъжъ, и го посочва като живъ образъ на своя идеалъ и единствено само за него въздига една България Академия.

И азъ, велики народенъ поетъ, съ дълбоко вѣщане и религиозно повнѣ подражаванъ Вашето вѣщане въ безсмъртнѣ.

БЕЗЪИЗБАВЛИ ПОЕТЕ.

ПОСЛУШАЙ ПРАЗНИКЪНАТА СЕСАМЪСЪТЪДИШНИНАТА ОТЪ БѢШТО ПЕКАНЕ — МИМАТЪ НАЙ-ВЕЛИКИ ОТЪ ЖИВЕТА БИ — И ПОСТА СЪТЪДИШНИНАТА ОТЪ ПОВНИКЪНАТА БИ ДЪЛЪ — ПОСТА — ПРАЗНИКЪНАТА НАЙ-ТЪРЖЕСТВЕНАТА ЗА МИТЕЛЪНАТА НА УЧЕНОМАВЕДЕЛАТА АРСЪМА ИСКРА, НА ЧИЯТО СЪЩЕ ОТЪ ДЪЛЪТА ГАЛЛИИ КЪМЪТЪЯ. ВАШИ ТВОРЕНИЯ ЗА ДЪШЕНА НАСАДА НА КАЗАНЪЛЪКЪТО ГРАЖДАНСТВО, БИ ПРИВЕТЕТЕ БУЕА НАЙ-СТЪДЪЧНО.

ЧЕТИРИ ПОЕТЕ.

БНЕ ОВЕРИВАТЕ ЛЮБОТА НИ, ПОДЪ ИГОТА, ВЪЗПЪИТЕ ДЪКЪТА НА БЪЛГАРИЯ И СЕ ВАЖАХТЕ НА БЪЛГАРСКИТА САЛА, ПОДЪ ТРЕМА НА ПОВЕКАТЪ; ВНЕ КЪМЪЧИТЕ БЪЛГАРИ НА ДА ОВЪМЪ СЪМЪТЪ, ПОДЪ И ГЪРНЪ, СТЪВАХТЕ И НАКУВАХТЕ ТЪ НАМНОГО СЪ ТРИ ПОКЪЛЪНИА ОТЪ МЪРОДА, КОИТО СЕГА ЗАКУВАЮТЪ ВИ ЧЕСТЕТО И СЛАВИ.

ЗАВЕДИТЕ, ВЪДУМЪБЕНИ НАРОДНИ ЛЪБЪЦО!

ГРЕЗЪМАЛЪКЪ
24-8-1920 год.

ПРЕДАВАТЕЛЪ
АВЪАБЪДИТА (Е. РИЧЪ)

Отъ Тържеството „Искра“ въ Казанлъкъ.

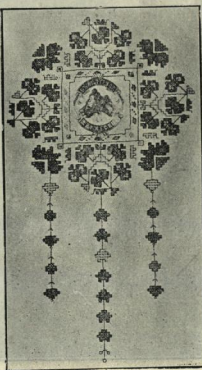
РѢЧЬ

пронесена отъ народния поетъ на банкетъ въ Военния Клубъ.

Драги приятели,

На тая историческа за мене вечеръ, дѣто се чувствуваме тѣхъ близки и сродни духомъ, прѣвата дума, която ще кажа, е както и при ирѣшаното ми чествуване, думата: „благодаря!“

Благодаря Ви за чествата, които ми направихте съ прикѣството си; благодаря въ вѣщето лице на всички сънародници въ Пловдивъ, изказали ми по такъвъ скаскателенъ начинъ съчувствието и почитта си.

Отъ Благ. Турническо Дружество.

Благодаря Вамъ, господине министре на Народната Просвѣта, почеми съ прикѣството си отъ страна на държавата моегъ радостно гостуване въ Пловдивъ.

Господа, догнѣтъ отъ София прѣдъзъ прѣдъзъ плавани и поета, азъ и въ Пловдивъ се чувствувамъ като свой, като у дома си, обкрѣжѣмъ съ общи и топли сърца, като нѣмаю. И пакъ, моятъ духъ несомнено се поврѣща къмъ миналото, когато азъ бѣхъ синъ на този славенъ градъ, когато глърдитъ ми днаха неговия въздухъ, когато умственитъ ми и физически сили изфрѣха въ неговата аниматорна атмосфера.

И какви скѣпни спомени! Душата ми плавна радостна въ глърнитъ осѣнжѣдени вѣани; азъ се чувствувамъ по-малкъ, прѣдъ мене глърнѣщитъ видѣнѣта на оново минало, тѣхъ очарователно, тѣхъ прѣрасно! Минало хубаво и голямо! Въ Пловдивъ се напика много важни страници отъ нашата история. Голями имена и събития сѣ записани по скалѣти на неговитъ хълмоове. Бури и свѣтли дни! Велики исторически дати! Но никога не и обезсърчене! Не прѣдъ негово азъ послѣхъ набрѣло, за единъ денъ, Пловдивъ. Прѣстохъ въ него, тѣ да кажа, краткѣкомъ. И знаете ли защо? За да се покони на всичко, което е останало въ него, мѣло за сърцето ми. На неговитъ хълмоове, на неговата безкрайна панорама, видѣна отъ върховетъ имъ, на неговитъ величествени Родони; на Минало да уловишъ му. И — покаяете ми да се пусне въ нѣкои подробности.

Азъ се изкачихъ по стрѣнница калдаръмъ на Дѣмѣта-Тене и отидохъ на върха, за да погледна малката жѣлта къщица, която ми даде гостоприемство една година, когато Пловдивъ бѣше столица на южна България.

Уми! азъ наврѣхъ само пешеходцето на тая жѣлта къщица; — ти бѣ отава несторѣва замяно съ старата си тѣхъ стопанка. Понѣмъ глърямъ тая воспомѣнитѣна, винаги обѣяна въ черво гърбѣти. Тая место ме навѣщаване въ ставката ми, ондуенъ, че ме гледа все навѣденъ надъ харитнитъ. Богъ да я прости! Тя ми наричане „Палеосъ антропосъ“, сир., „старовръсна човѣкъ“, понеже, макаръ и малкъ, бѣгахъ отъ всебѣтъ на веселѣя Пловдивъ и прѣкарахъ врѣмето си въ писане. Ви добротѣ си нѣлю; и „България на тѣхъ“ — Ходихъ да посѣтъ и мѣсто, по-послѣ скрадена скромна къщица при Орта-Мезаръ, привидѣна другому сега. Посрѣдана ме непозната господа-Българка, квартирантка. Тя се очудѣ отъ това появяване на непознатъ човѣкъ и ме попита студено: „Кого търсите?“ Когато се назовахъ и ѣ обидихъ глърнѣщитъ си желание, което ме воднѣ тамъ, ти привѣтно ме покани въ стаята — въ стаята на майка ми! — утѣсти ме съ вѣщно сладко и накрая единъ отъ дѣлѣта си да изкажѣмъ едно мое стихотворение. Каква топлата ме лѣхѣ отъ нѣтъ! Наднахъкъ въ мѣсто стѣнка-кабинѣтъ, дѣто въобразеното ме носѣ изъ влѣщѣния сѣтъ на „Царството на самоднитъ“. И стори ми се, че пакъ викамъ тамъ седѣлъ Величкова, мой ежденѣвъ гостъ, съ неговото бѣло, умно, съ черна бравица лице, озрѣно отъ бѣщѣнѣтъ погледъ. Излязѣхъ на балкономѣо срѣду тогавашната градска рѣдѣна, подъ стрѣнтъ брѣстоене на които се разкопѣше пловдивѣнѣтъ хѣл-хѣлѣвъ подъ злуваветъ на „Шуни Марина“. Кольо пакъ сѣмъ гледаѣтъ отъ това балкономѣо величавата бѣлобравѣа фигура на Алеко Богоричи, като се разкопѣа уединѣнъ единъ азлентъ на кошанѣта градина!

Поглърнѣхъ близката нѣкогѣа тамъ, но вече изчезнала, македонска крѣвна „Марково колѣно“. Трѣба мнѣзна да я номнѣтъ отъ всѣтъ. Тамъ, при чѣтането на чѣнитѣ, се кроене отъ разналенъ глави революционѣа, която цѣне да слѣе южна България съ сѣверна, единъ отъ най-веселитъ революционъ въ вѣсторѣето, защото отава ти бѣ извършенъ въ турнитъ и, както се израза Петко Каравеловъ, достѣ бѣше единъ мнѣниа да извика на улѣната „дому Румѣлиа!“, за да падне Румѣлиа!

Погледахъ съ благоилно чувство и свѣнитъ на Обществото Сѣбрание. Какви трепети устѣхъ!